

‘Begin de dag met een lach...’

Hoe een groep een individu beïnvloedt, is en blijft een interessant gegeven. Zeker op een school waar het bij leerlingen vaak draait om het verwerven van een veilige positie in de groep. Maar werkt dit ook andersom: kun je als leraar een groep positief beïnvloeden?

Tekst: Ivo Mijland

Beeld: iStock

Als je een groep positief benadert, krijg je vanzelf een positieve respons.

In de jaren vijftig deed psycholoog Solomon Asch een bijzonder experiment. Hij hield een groep vooraf geïnstrueerde studenten een kaart voor met drie lijnen. Op een andere kaart stond een lijn die even lang was als een van die drie lijnen. Asch onderzocht in hoeverre niet ingelichte proefpersonen konden zeggen met welke lijn die ene lijn overeenkwam. Op zich gemakkelijk. Maar wanneer de rest van de groep met opzet het verkeerde antwoord gaf, bleek dat opvallend veel proefpersonen van hun – terechte – waarneming afweken en, in navolging van de groep, het verkeerde antwoord gaven. Asch bewees hiermee dat mensen in staat

vragen zich basale dingen af als ‘hoor ik er wel bij’, ‘hebben de anderen interesse in mijn bijdrage’ en ‘kan ik contact maken met de anderen’. Elk individu is in staat om gedrag te laten zien, waarmee hij een veilige positie in de groep kan verwerven.

Een begeleider of leraar heeft in het begin van dit groepsproces veel meer invloed dan hij kan vermoeden. Een groep gedraagt zich namelijk naar wat er van hem wordt verwacht. Dat kan zijn door groepsgegoten, zoals in het experiment van Asch, maar ook door de begeleider.

Imitatiebehoefte Als je ervoor zorgt dat er binnen een groep voldoende positieve ‘wetten’ zijn, dan zal de groep zich – vanuit de imitatiebehoefte – vaak ook naar die wetten gedragen. Zeg je tegen de meerderheid van een groep: ‘Fijn dat jullie goed hebben meegedaan’ of vertel je de minderheid liever: ‘Jammer dat jullie weer niet opgelet hebben?’ In het tweede geval is de kans groot dat de meerderheid zich bij de minderheid zal aansluiten.

In een populair radioprogramma wordt meegezongen met het lied: ‘Begin de dag met een dansje, begin de dag met een lach, want wie vrolijk is in de morgen, die lacht de hele dag...’ Wanneer je een groep benadert met een positieve blik, dan is de kans om een positieve respons te krijgen bijzonder groot. Start elke dag, in elke groep, bijvoorbeeld met een positieve kijkopdracht. Op die manier kun je medeverantwoordelijk zijn voor een succesvol en positief groepsklimaat! ←

zijn hun eigen waarneming te negeren, als ze daarmee het risico van ‘uitsluiting’ kunnen verkleinen.

Zijn wie je bent Er zijn vele theorieën over de beïnvloeding van het groepsproces. In grote lijnen komen ze op veel scholen op hetzelfde neer. Leerlingen

Op 7 oktober verscheen bij Uitgeverij Quirijn het handboek ‘*Positieve groepsvorming*’, geschreven door Maya Bakker en Ivo Mijland. Bestellen kan via: www.uitgeverij-quirijn.nl